

Politične stvari.

Glejmo nazaj, da vidimo naprej!

Ob časih takih, ko se na socialnem in političnem obnebi kažejo črni oblaki in nevarnost žuga, da resnico potlači laž, svoboda sila, civilizacija pa barbarstvo in se pravica vклонiti mora meču, se misleči človek rad ozre v preteklost in pri njej išče tolažbe, poduka in zaupanja za prihodnje čase. In res! Zgodovina svetá daje odgovor na vprašanja, ki jih vznemirjeni človek stavi na previdnost Božjo.

Tak čas je nastopil zdaj, ko so konference v Carigradu pri kraju. Meč in peró mirujeta za malo časa; al na tisoče in tisoče onih ljudi, katerim ni dano gledati v skrivne spletke onih, ki vladajo ljudstva, plahi pričakujejo odgovora na vprašanje: kaj pa bode zdaj?

Vsakdo vé in diplomati to najbolje vedó, da leta 1875. je na majhni zemljici, kateri je Hercegovina imé, na dnevni red se stavilo veliko vprašanje o prihodnosti 80 milijonov Slovanov Evropskih. Vsakdo vé, da tû ne gré za peščico Hercegovincev in Bosnjakov, — oni so le prednja straža temu, kar ima še le priti. — Ti junaki, ki se zoper Turško-Azijatsko barbarstvo niso vzdignili toliko za višo idejo svobode, kakor le za pravice človečnosti, so o prvem navalu Otomanov propali, pa setudi sami ne morejo kmalu rešiti jarma silovitega, ker boj za svobodo nikdar nikoli ni bil že dognan v par letih.

Že dandanes pa je neprecenljive vrednosti to, da vzvišena misel o osvobodnji domovine je prešinila vsa srca Jugoslovanov, in da svetega plamena, ki je zdaj kvišku švignil, tudi potoki prelite krvi ne bodo vgasnili. Ta prikazen je neprecenljive vrednosti; vsaj zgodovina vseh časov je živa priča, da bolja prihodnost prisije le onim narodom, ki se zavedajo, da so. Tako bilo je v stari Greciji, tako v Rimu, — tako je Amerika postala svobodna, tako Nemčija velika.

Najjasnejši dokaz temu pa daje nam današnja Grecija. Leta 1573., ko je Grecija z Venečani mir sklenila, postala je sužnica Turkov. Zibelka Evropske civilizacije propala je barbarizmu; cveteče dežele spremenile so se v puščave, vede in umetnosti prejšnjega časa so otrpnele. 300 let je Grški narod zdihoval pod jarmom krvoločnih Turških paš, ki so kot neusmiljeni vampirji njegovo kri pili. In vseh 300 let molčala je Evropa, držeča se pravila, ki so ga iznašli ljudstev tirani, da vladarjem propada sveta pravica, po kateri tudi legitimni sme z podjarmljenimi narodi gospodariti kakor z živino, ljudi moriti, mesta in vasí požigati, cele dežele razdevati itd.

Večkrat so učenjaki in odlični državniki svetovali, naj se Turek, kot sovražnik vsega kristjanstva, požene iz Evrope. Al brez vspeha! Glas blagega princa Evgena ostal je glas vpijočega v puščavi „svetih pravic vladarjev“, češ, da oni smejo človeka, če tudi je Božja podoba, vpotrebovati, kakor se jim zljubi.

Nemenljiva zasluga gre Ruskemu caru Petru Vélikemu in carici Katarini II. o tem, da sta prva prodrli z blagimi misli človečnosti in pa konec storila onim idejam, ki so na sramoto celi Evropi vladale več stoletij.

Po inicijativi carice Katarine so l. 1774. hrabri Majnoti prikoračili s svojih hribov in pričeli sveti narodni boj, ki je pretrgama trajal nad 50 let, kajti še le 6. svečana leta 1833. je Oton Bavarski kot kralj Grški prijadril v Nauplijo.

(Konec prihodnjič.)

Naši dopisi.

V Gorici 4. febr. — Ni nesreče brez sreče. Pisal sem ni davno, da se je vsled móče posul stari zid pri Kapucinskem vrtu (v južnem delu mesta). To priložnost je porabila mestna gosposka v razširjenje ulice, ki drži proti Tržaški cesti in sedanjemu pokopališču. Odstopili so Kapucini nekaj metrov vrta za 200 gold. in s pogojem, da jim municipij novi zid naredi. Včeraj se je to delo po dražbi oddalo. Ali glavno vprašanje je: Ostanajo li krasne 300letne ciprese? Korenike starih teh dreves namreč so zdaj razkrite — kake 2—3 čevlje nad cesto; med cipresami in cesto bi imel biti tlak za pešce. Komisija izvedencev ima razsoditi, ali bo mogoče, stari kinč mesta ohraniti in združiti ga s potrebnim razširjenjem vožne ceste. — O tej priliki sem slišal tudi, da ne bi imeli Kapucini nič zoper to, če bi jim magistrat sezidal nov samostan na starem pokopališču (kjer se ima sedanja kapela ohraniti in razširiti za dušne potrebe ondašnjega novega mesta, to je, za zdaj ulice proti železnici), proti temu, da bi mu samostansko oskrbníštvo prepustilo sedanji samostan s prostornim vrtom, koder bi se lahko mesto širilo. Jez menim pa, da bi še bolj kazalo, čč. nune Uršulinarice tje doli preložiti, ker njihov preobširni labirint v srcu mesta odpiranje novih ulic zavira. Najspodobniše bi bilo gotovo, da bi prišla na sedanji pokopališčni svet kaka cerkvena naprava. — Ker sem že pri pokopališču, naj še povem, da je oddanje del za novo pokopališče že razpisano. — Prve 3 dni preteklega tedna so bile v poslopji grofinje Matilde Coronini-evke v Rabatišči prav primerne muzikalne in kemiške produkcije na korist Contavalli-evemu sirotišču na Gradu. Hrupni pozivi po oglah niso nanzanjali teh produkcij; imelo je vse le bolj značaj zasebne družbe. Igrale in pele so se samo dostojne, resne, klasične reči. Udeležili so se godbe in petja med drugimi odlični gospodje in gospé izmed aristokratije. Med poslušavci je bil sosebnó v torek večer cvet tukajšnje gospode in njej na čelu grof Chambord. Glumec, ki se je vse 3 večere sè svojimi kemijskimi studijami izkazoval, bil je g. grof E. C. Umetnije so bile originalne in jako mikavne. — Fabriškim delavcem v Straćicah se je delo in plačilo za eno tretjino skričilo, ker dela zmanjkuje. — Pretekle dni so kazali tukaj nenavadno velikega delfina, ulovljenega v domačem morji — v Trziću. Tehtal je 250 kil. To je dalo nekemu „Isonzovemu“ šaljivcu (!?) priložnost, sestaviti prav surovo in razžaljivo šalo — zadevajočo neko visoko osebo. Nejevolja po mestu zavoljo te pohujšljive breztaktnosti je bila občna. Vsled tega je „Isonzo“ svoj „dovtip“ popravil in preklical.

V Gorici 3. februarija — („Noviški“ dopisnik pro domo. — Dalje.) V zadnjih 2 listih (4. in 5.) „Novic“ sem povedal, kakošnih pravil sem se jez sploh držal v svojih dopisih od leta 1870. do jeseni preteklega leta. Veliko reči sem namreč zamolčal, da nisem mirú kalil. Govoril sem rajši o mestnih zadevah, o laških domačih časnikih, o sklepih našega mestnega starešinstva; poročal o lokalnih dogodkih in vsakošnih malenkostih; govoril o vremenu (!) — samo da se nisem spuščal v notranje homatije naših politiških ali nepolitiških društev. Vse — zavoljo mirú, katerega sem se nadejal tem bolj, odkar je „Soča“ postala skrinja mirú in sprave. Ali — za-me mirú v tej skrinji — bilo ni, kakor bode razvidno iz naslednjih vrst. — Opisal sem v št. 4. in 5. „Novic“ samega sebe, spodobi se zdaj, da pojasnim, kako „Soča“ z „Noviškim“ dopisnikom dela. Popred pa naj še povem, da bi se jez gotovo ne spuščal v ta pojasnovanja, ko bi stale reči, kakor prej. Ali v najno-

vejši dobi se je naša domača „Pressleitung“ a spremenila. Vsled pravne pogodbe ima „Soča“ ali bi morala imeti tudi izmed nekdanjih voditeljev „Gorice“ svoje nadzornike, ki imajo pravico in dolžnost primerno uplivati na list. Za kakega uredniškega commis voyageur-ja, ali predale izpolnujočega pisca ali popravljavca bi se jez gotovo ne zmenil, pač pa imam in moram imeti za odgovorne vse tiste, ki so slogo in nje program naredili in katerih naloga je zdaj, program izvrševati. Saj tega vendar ne bodo gospodje trdili, da je bila sloga narejena le ad hoc, to je, za volitve, in da je postala po volitvah gegenstandslos. — Zdaj naj smem tedaj opisati samo najnovejše plemenite napade „Sočine“ na „Nov.“ dopisnika; kar je bilo prej, bodi pozabljeno. Ko sem bil jez (novembra meseca) oznanil in razložil izid vseh naših deželnih volitev — planila je „S.“ na-me, kakor da bi bil jez kriv njene blamaže. Troje psovka h kratu mi je v obraz zabrusila. Jez sem vse pohlevno v žep vtaknil in se ž njimi šalil. V nekem dopisu „iz Gorice“ je vtaknila moje (v Gorici obče znano) ime med svoje domače vesti, h katerim je pristojalo, kakor mački sedlo. Stori-la je to brez vsacega vzroka, brez vsake prilike, samo, ker me je hotela pri tukajšnjih merodajnih Lahih kompromitirati. Nek karakterističen naslov namreč, ki ga je bila pred meseci ona („Soča“) sama dala dozdevnemu voditelju našega municipija, položila je decembra meseca na jezik meni, kakor da bi bil jez kedaj tako imenoval dotičnega veljaka. Včasih spet zna „Soča“ celó velikodušna biti in me ne imenuje razločno v kaki zlobno izmišljeni obrekljivi vesti, ali g. vrednik sam je potem tako postrežen in vljuden, da ljudem dotično notico ustmeno tolmači. Najbolj mikavna pa je naslednja denunciacija, katera bi bila jako prekanjena, ko ne bi stalo v sv. Pismu zapisano, da — mentita est iniquitas sibi (zloba je sama sebi zanjko spletla). Stvar je ta-le: Brž po občnem čitalničnem zboru je novi odbor položil na bralno mizo polo z vabilom, da naj bi gg. društveniki naznanjali svoje želje zastran časnikov, ki bi se imeli za novo leto naročiti. Dne 22. decembra preteklega leta zvečer sem našel jez že 5 — po nekem različnih, po nekem vjemajočih se — menjenj na poli zapisanih in 7 imen podpisanih. Največa navskrižnost je bila zastran velikih Dunajskih dnevnikov. Z ozirom na prejšnje predloge in tudi z ozirom na vse, kar se je bilo že junija ali julija meseca pr. l. (glede na naročene ali nenaročene časnike) nasvetovalo, zapisal sem jez v naglici svoj nasvèt s temi-le besedami: „Volksfreund“*) naj se opusti. Ker nimamo nobenega katoliško-političnega lista razen „Vaterlanda“, naj se „Grazer Volksblatt“ naroči; „Narrenschiiff“ tudi, saj že tako malo stane. Kar se Dunajskih velikih časnikov tiče, naj „Tagblatt“ ostane; stara „Presse“ pa je preveč borna in preočitno ministerialna. Znabiti bi bil kak „Fremdenblatt“ (stari ali novi) primeren, ali pa „Deutsche Zeitung“ sploh kak Weltblatt. Načelo nam bodi v vseh rečéh: Audiatur et altera pars. Saj nimamo tako oslavljenih nervov, da ne bi mogli prenašati svojim načelom nasprotnih glasov. Meni bi tudi „Neue freie Presse“ — ne gledé na nje Turkoljubnost — dobro služila v razvedovanje o razno-terih politiških etc. vprašanjih; saj ji verjamem, kar hočem. — „Narodni list“ naj se opusti. — Za „Alte und Neue Welt“ sem jez tudi. Tudi kak katoliško-ali cerkvenoznanstven časnik bi v slov. čitalnici pristojal. — Ker nam „Adria“ prinaša najnovejše tele-

*) Pod novim uredništvom in odkar ni več Rauscherjev organ, je zgubil „Volksfreund“ skor vso veljavo. Dopisi iz naših krajev na pr. so vsi v uredništvu skovani. Pis.

grame in vesti iz Trsta, je „Cittadino“ nepotreben. Pač pa bi nam koristil Hermetovcev organ „Il nuovo Ter-gesteo“ — kot vladi nasprotni list. Sploh vse barve naj kaže čitalnična miza“. — Pozneje — tisti večer — ko smo se bili branja naveličali, pogovarjali smo se prijazno o časnikih. Bilo nas je 5–6 udov krog bralne mize, med njimi gosp. predsednik čitalnice, g. tajnik, dr. J. Tonkli, jez in drugi. Govorilo se je tudi o „N. fr. Presse“-i, češ, da prinaša največ stvarine, da smo jo med vsemi glavnimi liberalnimi listi najbolj vajeni (ker je v naši čitalnici ves čas, odkar izhaja; opuščena je bila še le meseca julija pr. l. z avoljo nje Turkoljubnosti). Nobeden omenjenih gospodov ni zoper „N. fr. Pr.“ ugovarjal, pač pa jo vsak imel za nekako „potrebno zlo“. „Fas est ab hoste doceri“ — to je bila menda, kakor moja, tako tudi vseh nazočih misel. Naslednje dni je odbor med drugimi časniki naročil tudi „N. fr. Pr.“ in v knjigi za pritožbe je en sam glas proti njej. (Podpisa ne morem brati). — To je tedaj faktum, iz katerega je „Soča“ skovala strupeno orožje proti meni — v večo slavo mirú in sprave. Prinesel je namreč „Vaterland“ 5. januarija t. l. (ako se ne motim) „poslano“, katero se ostro — in gotovo po pravici — huduje nad nekim protikršanskim Božičnim spisom v feuiletону „Neue fr. Pr.“-e. Tega spisa ni nobeden izmed nas poznal — 22. decembra, ko smo se o „N. fr. Pr.“ menili. „Vaterlandov“ sestavek je bil voda na „Sočin“ mlin — voda da, pa tako močna in deroča, da ji je ves mlin podrla. Kako to namreč, da je „S.“ še le letos spoznala, da je „N. fr. Pr.“ protiverska? Ali ni bila taka, odkar izhaja — od 1. do današnje 4467. številke? Zakaj ni „Soča“ že prej protestovala proti njej? In je bil mar sl. odbor „N. fr. Pr.“ opustil iz vérskih oziróv? Je bila li „Soča“ skoz 4–5 let kaj boljša, kot Dunajska Turkinja? Ni li prežvekovala njene — prav njene vérske principe, posnemala njene verske tendencije, njen liberalizem? Veseli me, da se je „Soča“ spreobrnila vsaj v tem, da „N. fr. Pr.“-o izključuje — ne avoljo Turkoljubnosti, ampak — avoljo njene protiverske tendencije; žal pa mi je po drugi strani, da je samo v „Neue fr. Presse“-i to tendencijo zapazila. Vsi liberalni Dunajski listi so v tem enaki; drugi družega premaguje. Jez bi bil prav zadovoljen, ko bi se „Soča“ vprla zoper vse židovske liste in samo katoliških zahtevala. Potlej spišem brž prvi „spravedljivi“ sestavek za — „Sočo“. — Sicer pa (če smem tako malo ponižen biti) menim, da sem zraven g. tajnika čitaln. tudi jez kolikor toliko pripomogel, da so se v prvo letos tri novi v katoliškem duhu pisani listi naročili, namreč: „Grazer Volksblatt“, „Alte und Neue Welt“ in „Narrenschiiff“. — Zdaj pa dovolite mi, čč. čitatelji, vprašanje: Kaj se Vam zdi o takih napadih in njih nagibih v dobi „svetlobe“ in „omike“, v dobi „svobode“ in „napredka“? Jez nimam za danes reči družega, ko to, da vsi naštetí napadi prihajajo izpod plajšča — „Slogine“ in „Sočine“ „sloge“.

(Kon. prih.)

V Dolini 5. sveč. — Te dni potikal se je po naši fari človek, čegar pravo ime je Janez Čadež, domá iz Tržiča na Gorenjskem, ki se je iz jako nesramnih namenov izdal za mojega očeta. Primoran sem zato, očitno razglasiti, da oni klatež ni v nikakoršni zvezi z mano, tedaj je najmanj moj oče. Vse opraviljanje njegovo je grda laž. Vsem pa, ki so se spodtikali „nad tem mojim očetom“, rečem z lahkim srcem, da pravemu mi očetu — hvala Bogu — ni treba slepariti ljudi. Toliko, da varujem svoje in svojega očeta poštenje.

Val. Aljančič, Dolinski kaplan.

Dobropolje 28. pros. (Javna zahvala.) Sl. c. k. kmetijska družba je obdarovala Dobropoljsko šolo za gar-

nituro prelepega, izvrstno izdelanega vrtnarskega orodja, za kar jej podpisani najsrčnejšo hvalo izreka.

Matija Hudovernik, učitelj.

Izpod Nanosa 4. sveč. (*Beseda za male občine.*) Ko je v deželnem zboru lani debatiralo zaradi zakona o zedinjenju malih občin v velike, navedel je neki gospod izrek Amerikanca, ki pravi, da za pravo spoštovanje slabosti kake postave ni nič boljšega, kakor to, da se vpelje. Če oni gospod ta prav pametni Amerikanski izrek po veliki njegovi vrednosti ceni, moral bi bil nemudoma staviti predlog: naj se že obstoječe velike občine povprašajo: kako so zadovoljne s tem, da so velike in kake koristi da uživajo? Večina njih, ako se vse, izrekle bi se bile proti onemu zakonu ter doizkazale ničevost in slabost njegovo. Ako se to kaže tam, kjer se je v prvem začetku združenje malih občin v velike prostovoljno učinilo, kaj bi se le bilo, to bi se oni zakon s silo postave vpeljal? Zato mi delim, da se to ne bode nikdar zgodilo. Mi v naši Hrenovški občini nismo s tem, da smo se zedinili, nikakor zadovoljni bili. Stroški so vedno večji, katerih poprej še nismo poznali, a koristi nikakoršne nimamo. Ni toraj čuda, da je čedalje večja in občna nevolja zaradi nepotrebnih stroškov v veliki občini. Že pred leti napravila se je prošnja z obilnimi podpisi, da bi se zopet razdružili, al obležala je zaradi neke malomarnosti na pa odsvetovanja nekkih višjih gospodov, ki so trdili, da bode to brezvspešno, ter zaspala v občinski pisarni. Zarad tega se niso občinarji oplášili. Pri občinski seji, katera bila je 23. dne u. m., sklenilo se je enoglasno, krepko delati na to, da se zopet razdeli velika občina v prejšnje male. Letos poslanec Vesteneck, se hoče resnico govoriti, ne bode mogel trditi, kakor lani, da vse velike občine so zadovoljne s svojim zedinjenjem. V svesti pa sem si, da nas bodo še druge velike občine v tej zadevi posnemale.

Iz Ljubljane. (*Iz odborove seje družbe kmetijske*), ki je bila pod predsedstvom barona Wurzbacha 4. dne u. m., poročamo sledeče: Nekaterim občinam, ki so vodnjake dodelale, se izplača druga polovica podpore; nekaterim se podaljša obrok za izdelovanje, še drugi se bodo ogledali, predno se izplača podpora. Prošnje nekaterih šol za podelitev sadnega drevja itd. se niso mogle vslišati, ker družba nima več denarja za to; cepičev pa dobí šola v Nemški Loki; prošnja Postojnske šole se napoti na c. kr. gozdni inspektorat. — Odpis c. k. deželnega predsedstva, da v subvencijskem odboru družbe kmetijske bode vprihodnje c. kr. deželno vlado zastopal vladni svetnik pl. Fladung, je bil na znanje vzet. — Prošnji občine Borovniške, da bi se jej enkrat poslal popotni učitelj prof. Fr. Povše, se bode zadostilo, ako sl. ministerstvo ugodno reši vlogo družbe kmetijske. — Deželni vladi se nasvetuje, naj se občini Kočevski Reki (Rieg) podeli pravica 2 sejmov. — Dopis g. K. Lukmana, da rad pride na razgovor zaradi gozdnih in pašnih homatij na Gorenškem, se je na znanje vzet. — Prošnji občine Skrad na Hrvaškem za pripomoč o nakupu dobrih plemenskih bikov se bode vstreglo. — Posvetovanje o načrtu postave za zložbo zemljišč se bode začelo tako, da posebni odsek, obstoječ iz gosp. barona Wurzbacha, gosp. Šolmajerja, dr. Poklukarja, dr. Abačiča in dr. Bleiweisa, najprej osnuje načrt, kako se bode postopalo o tem važnem delu. — Gosp. Fl. Skaberne v Novem mestu in gosp. prof. Vil. Zupančič v Ljubljani, gosp. France Babnik, posestnik v Bizoviku, in gosp. Janez Baje, posestnik v Višnjah pri Vipavi, so bili za ude sprejeti.

— (*Čebelarsko društvo*) je 23. dne u. m. imelo svoj občni zbor, katerega se je vdeležilo 14 udov. Predsed-

nik gosp. župnik Jerič je po pozdravu družbenikov objavil račun od leta 1876., iz katerega je bilo razvidno, da je društvo konec leta 1875. imelo 715 gold. 23 kr. primanjkuje pod predsedstvom bar. Rotschütza. Ker pa je tudi društvo njemu nekaj na dolgu, je zbor ukrenil, naj se ta stvar pobota. — Dr. Ahačič poroča, da bivši čebelar Portman v Metliki onih 100 gold., ki jih je po prošnji naravnost presvitlemu cesarju predloženi dobil od ministerstva kmetijstva, ni tako porabil, kakor je obetal. — Dalje se je ukrenilo, da družbeniki ne dobivajo v prihodnje panjev za polovico cene, ampak da jih plačajo po polni vrednosti. — Zbor je za častne ude imenoval: nadškofa Mihajloviča v Zagrebu, barona Arthura Hobenbrucka, ministerkega svetnika na Dunaji, barona Kar. Wurzbacha, predsednika družbe kmetijske v Ljubljani, viteza Gutmansthal v Dvoru, in gosp. Karola Galeta v Bistri; — družbi kmetijski Kranjski pa pošlje čebelarsko društvo zahvalno pismo za 200 gold., ki mu jih je ona lani iz svoje subvencije odstopiti blagovolila. — Družbenikov šteje društvo zdaj 256. — Pri tem zboru je bilo nekoliko novega čebelarskega orodja razpostavljenega.

— (*Iz seje deželnega odbora 3. svečana.*) Na znanje se je vzel dopis deželne vlade, da je ministerstvo za nauk in bogočastje z odpisom od 4. januarija t. l., št. 17.084 gledé na sklep Kranjskega deželnega zbora leta 1876. dovolilo, da se učitelji ljudskih šol, kateri že zdaj 15 let učiteljsko službo zadovoljno opravljajo, smejo brez spričala sposobnosti za učiteljstvo definitivno v učiteljske službe postaviti, ako so si po prejšnjih določbah za učiteljskega pomočnika ali podučitelja potrebno spričalo pridobili. — Sklenilo se je, da se razpiše oddaja nemškega gledališča za leto 1877/8. — Zastran tega, da se deželna postava od 3. januarija l. 1869. o osnovi velikih (glavnih) občin ne izvrši siloma, dokler se sedanja politična uprava ne prenaredi, je deželni odbor sklenil, prihodnjemu deželnemu zboru poročati in primerne predloge staviti.

— (*Valvazorjeve knjige 3. zvezek*) se je ravnokar razposlal. On šteje 8 krasnih slik, namreč: glavno Hrvaško mesto Zagreb, Vihič, Serinvar, Kaniža, Siget, Virovitica, Petrinia in Sisek. Vseh podob v prvih treh zvezkih je toraj zdaj 35. Priznaval bode gotovo vsakdo, da so slike krasne in da si v tem obziru soizdajatelj gosp. Vinko Novak, ki slike risa, pridobiva posebne zasluge. — Tretji zvezek prinaša začetek XII. Valvazorjeve knjige, katera obširno in živahno poroča o velikih, stoletja trajajočih bojih Jugoslovancov zoper krvoločne Turke na Hrvaški zemlji, katero so s svojo najboljšo krvjo napojevali tudi Kranjci, in sicer v prvi vrsti med vojskovodji. Zgodovina Hrvatske in Kranjske je v tako ozki zvezi, Valvazor za zgodovino sosednjih deželá, zlasti Hrvatske, pa tako prevažnega pomena, da smo si v svesti, da bodo tudi vsi naši bratje na jugu in še posebno Hrvatje prav radi segli po tej kroniki, ki si jo zdaj vsakdo prav lahko omisli za jako majhno ceno. Izhaja namreč Valvazorjeva kronika, kakor smo že poročali, v Blaznikovi tiskarni v Ljubljani po dvakrat na mesec, in sicer zvezek po 50 krajev.

— Mnogoletni renomè, ki ga ima čitalnična slovesnost Vodniku v spomin, potrdil se je sijajno tudi letos. Zbralo se je toliko častiteljev in častiteljic njegovih, da je bila dvorana premajhna. Prvi del zabave, to je, deklamatorično-glasbeni, odlikoval se je po deklamaciji gosp. prof. Wiesthalerja, po pesmah gospice Marije Orelove, po čveterospjevu gospic M. Orelove in P. Namretove in gospodov V. Valente in A. Stöcklna, in pa po dveh zborih naših gospodov pevcev, — drugi del

pa, ples, je bil tako krasen, da se sme imenovati prvák vseh letošnjih tukajšnjih balov. Gostilničar Tanko tudi je zaslužil pravično pohvalo. — Konec pustu bo pustni torek naredila že od davno slavnoznaná maškerada „Sokolova“.

— Gosp. Ferdinand Schmidt, tukajšnji slavnoznaní entomolog, je Ljubljanski realki daroval zbirko blizo 16.000 različnih žužekov, naravoslovskih knjig v 374 zvezkih in 282 snopičih in pa en mikroskop (drobnogled) posebno izvrsten.

— Gosp. Leopold Klinar, poslednjič vrednik škofijskega lista Ljubljanskega, je včeraj umrl pri duhovnem bratu svojem v Novištiftu poleg Sodražice, še le v 38. letu svojem. Bistrega uma, izvrsten pevec, prijazne obnaše bi po pravem in modrem vodu storil bil lahko mnogo cerkvi in domovini na korist. Zapleten v glasovito dogodbo škofijsko je lani imenovan bil tudi v „Novicah“, katere pa sedaj po sporočilu, da je ranjki pred smrtjo prosil, naj med prej med seboj dobrimi gospodi stori se po pravilu: „odpusite, in vam bo odpuščeno!“ s prizadetimi gospodi rekó: Priporočen bodi v blag spomin!

— (Koliko beraških zakonov) bo zopet letošnji pust rodil, kaže to, da deželni odbor mora, po nesrečni postavi vezan, dajati mnogo ženitvanskih oglasnic, ki se jih po pravici branijo dati župani, kateri poznajo beraške ženine in neveste.

— (V jetnišnici na gradu), katera mestnim rokodelcem in obrtnikom veliko zaslužka jemlje, so začeli, kakor slišimo, tudi konje podkovati! Radovedni smo izvedeti, kateri „kovaški mojster“ na gradu ima postavno pravico zato?

— (Slovensko gledišče.) Sinoči se je igrala resna igra „Deborah“ jako dobro, a v zeló prazni hiši, v nedeljo pa ima priti na oder že znana po gosp. Alešovcu dobro poslovenjena burka „Čevljar — baron“ z godbo in petjem, v kateri se posebno gosp. Kajzelj odlikuje.

— Zadnji naš list zasegla je zopet roka državne policije zaradi dopisa iz Istre, ki popisuje, kako se ondi Slavenom godí. Gledé na nenadno to konfiskacijo, ki je izmed 5 listov letošnjega leta zadela kar 2, piše se nam iz Hrenovic, da je vzročilo občno začudenje, kako da se more kaj tacega pripetiti „Novicam“, ki tako prevdarno in mirno razkladajo težave slovenskega ljudstva.

— (Poziv na nabiranje dobrovoljnih prineskov za Bosnjake, ki so pribežali v vojaško granico), nam je poslal iz Zagreba gosp. Ilija Guteša v imenu odbora, ki milo toži, da ubogi siromaki nimajo ni hrane, ni obleke, ni stanovanja, na kratko rečeno, nimajo nič. Avstrijska vlada dovoljuje jim sicer pripomoči, a ta ne zadostuje, začuvati mučenike pogina. Zato obrača se odbor do znanega človekoljubja Slovencev, naj kolikor moč prihitijo na pomoč nesrečnikom; vsak tudi majhen darek z zahvalo sprejemajo vredništva „Obzora“, „Nar. Novin“ in „Agram. Zeit.“ v Zagrebu. Naj bi ta glas iznova našel pot v srca vsega slovenskega naroda!

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Dve dogodbi imamo danes našim bralcem naznaniti, ki v svojih posledkih utegneta biti neizmerne važnosti za notranje in vnanjo politiko Avstrije. Prva dogodba je ta, ki se je 30. dne u. m. pripetila v zbornici poslancev tukaj, — druga, ki jo je telegram 5. dne t. m. prinesel iz Carigrada in jo bralci naši beró zdolej.

30. dne u. m. je 34 poslancev državopravne stranke (med njimi tudi par liberalcev) stavilo do ministra pravosodja interpelacijo: „ali se je pričela sodnijska preiskava zaradi kazni vrednih dejanj, ki jih popisuje knjiga: „Das Ministerium Lasser, genannt Auersperg“ (ministerstvo Lasserjevo, imenovano Auerspergovo)? in če se je preiskava opustila, kakošne vzroke ima vlada, da tega ne stori? Interpelacija razklada bistvene škandale, o katerih navedena brošura, natisnena v Lipskem, govori, da so se od dôbe glasovitega „chabrusa“ na Českem godili ob času denarnega švindelnega noter do „kraha“ (poloma) pred očmi ministerstva, in navaja §§. kazenske postave, pod katere spadajo popisana dejanja, ako so resnična, kakor brošura trdi, ter sklepa s sledečimi besedami: „Taki dogodki vznemirjajo ljudstvo, rušijo kredit Avstrije v domačih in vnanjih deželah in škodujejo veljavi vladni, ker spodkopavajo temelj državi, namreč zaupanje v njegovo pravosodje.“ — To interpelacijo so podpisali poslanci: Wörtz, Bärnfeind, Barbo, Brader, Brandis, Fandrlík, Ganzwohl, Graf, Greuter, Gudenus, Harant, Herman, Hohenwart, Karlon, Kusy, Lienbacher, Mezník, Mildschuh, Nabergoj, Pfeifer, Pflügl, Pražak, Schrems, Srom, Sternbach, Valussi, Vitezič, Vošnjak, Walterskirchen, Weis-Starkenfels, Weber, Zeilberger, Čock.

Minister pravde dr. Glaser je odgovoril na to interpelacijo, da po mnenji vlade se ne sklada s položajem ministra pravde, da se postavi na mesto državnega pravdnika, še manj pa je nalog njegov, da iztražuje objave časnikov, zato predloženo interpelacijo hoče izročiti c. kr. državnemu pravdnístvu Dunajskemu v postavno uradovanje. S pravo-klici interpelantov je bil sprejet ministrov odgovor. — Tako utegnemo skoro doživeti škandalozno tožbo, še bolj velikansko memo Offenheimove, ker omenjena brošura navaja hipotekarno, kreditno in predujmovno banko in prvo Avstrijsko hranilnico na Dunaji v zvezi z zloglasnim chabusom. Da bodo vsake vrste osebe vsled te interpelacije, ki, kakor „Agramer Presse“ pravi: „Klauen und Zähne hat“, prišle na javni oder tožbe, to se že po tem misliti more, da noben ustavoversk časnik, razen „Deutsche Zeit.“, ni objavil cele interpelacije.

Novice iz Turškega in o Turških zadevah. Veliki vezir Mithad-paša je odstavljen, na njegovo mesto je prišel Edhem-paša — to je novica, ki je svet pretresla. Z Mithad-pašo vred je padlo tudi ministerstvo in nastopilo drugo — staroturške barve. Gotovo je, da je Mithad padel zavoljo svoje „ustave“, ki je Turkom preveč krščanska. Njegov naslednik, Edhem-paša, je Turek stare korenine, bil je nekdanj Turški poslanec v Berlinu, pa nikakor priljubljen. Izvolitev njegova bo mrzla ploha za Evropo, ki bo zdaj menda vendar spoznala, da s Turkom se z lepo ne dá nič opraviti. Res poročajo že telegrami z Dunaja, da bo zdaj Avstrija v zvezi z Rusijo marširala v Turške dežele napraviti mir in red. — Pogojevanje s Srbijo zaradi miru se je, kakor poročajo telegrami z Beligrada, razbilo, ker je Srbija odločno zavrgla tirjatve Turške o razrušenji svojih trdnjav, razpustu vojske itd. Mithad-paša so prekucnili stari Turki, ki se držé trdno korana, kateri jim je edina državna ustava. Zdaj, ko so ti na krmilu, bo pač nehalo pogojevanje in govoril bo meč. Kake nasledke pa bo ta prekuc v Carigradu imel, tega danes Evropa še ne vé.